

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กำหนดแนวการจัดการศึกษาในมาตรา 24 (2 และ 3) ให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ ประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังได้กำหนดแนวทางการจัดหลักสูตรไว้ในมาตรา 28 ว่า สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการ และวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 13-14) สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 ว่าด้วยเรื่องวรรณคดี และวรรณกรรมไว้ในหลักสูตร โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจ แสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างเห็นคุณค่า นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้และกำหนดตัวชี้วัดตามศักยภาพของผู้เรียน สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปได้ว่า ผู้เรียนจะต้องสรุปเนื้อหาวรรณคดี วรรณกรรม และวรรณกรรม ท่องถิ่นในระดับที่ยากยิ่งขึ้น วิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่าน สรุปความรู้และข้อคิดจากการอ่าน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง ท่องจำ บอกคุณค่าบทอาขยานตามที่กำหนด บทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจ และนำไปใช้อ้างอิง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2)

วรรณคดีเป็นสิ่งสร้างสรรค์อันล้ำค่าของมนุษย์ มนุษย์สร้างและสื่อสารเรื่องราวของชีวิต วัฒนธรรมและอารมณ์ความรู้สึกที่เกี่ยวข้องหรือสะท้อนความเป็นไปของมนุษย์ ด้วยกลวิธีการใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาซึ่งมีความหมายเหมือนหรือแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย วรรณคดีที่กำหนดให้เรียนและเลือกเรียนนั้น เลือกสรรมาจากวรรณคดีต่างสมัย ซึ่งล้วนเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ เหมาะสมกับวัย ความสนใจ และศักยภาพของ

ผู้เรียนตามช่วงชั้น ทั้งยังเป็นวรรณคดีที่ใช้เป็นรูปแบบ กลวิธีการเขียน และถ้อยคำสำนวน ภาษาอย่างดี มีความไพเราะ เหมาะ งามทั้งเสียง คำ และความหมาย ช่วยให้นักเรียน สนุกสนานเพลิดเพลิน จดจำได้ เกิดความซาบซึ้งประทับใจ และภูมิใจในสิ่งที่บรรพบุรุษได้ สร้างสรรค์ และพัฒนาต่อเนื่องจากอดีตตราบจนปัจจุบัน ส่งผลให้เห็นคุณค่า นำไปใช้ ประโยชน์ในการอ่าน การเขียน การศึกษา ค้นคว้า ปรารภจะอนุรักษ์ และใช้เป็นพื้นฐาน ในการสร้างผลงานใหม่ต่อไปได้ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2554, หน้า 111)

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนโพนงามศึกษา ในปีการศึกษา 2559 พบว่า ผลการทดสอบแยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ ได้ดังนี้ มาตรฐาน ท 1.1 การอ่านได้คะแนน ระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 45.78 ได้คะแนนระดับโรงเรียนเฉลี่ยร้อยละ 43.16 มาตรฐาน ท 2.1 การเขียนได้คะแนนระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 41.19 ได้คะแนนระดับโรงเรียนเฉลี่ย ร้อยละ 38.06 มาตรฐาน ท 3.1 การพูด การฟัง และการดู ได้คะแนนระดับประเทศเฉลี่ย ร้อยละ 60.21 ได้คะแนนระดับโรงเรียนเฉลี่ยร้อยละ 58.33 มาตรฐาน ท 4.1 หลักการใช้ ภาษาไทยได้คะแนนระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 45.10 ได้คะแนนระดับโรงเรียนเฉลี่ยร้อยละ 45.53 และมาตรฐาน 5.1 วรรณคดีและวรรณกรรมได้คะแนนระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 40.10 ได้คะแนนระดับโรงเรียนเฉลี่ยร้อยละ 38.46 รวมทุกมาตรฐานระดับประเทศได้ คะแนนเฉลี่ย 46.36 ระดับโรงเรียนโพนงามศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 44.83 ซึ่งต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (โรงเรียนโพนงามศึกษา, 2560, หน้า 2) และเมื่อศึกษา ผลการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2558 และ 2559 มาตรฐาน 5.1 พบว่า นักเรียนศึกษาวรรณคดีประเภท ร้อยกรองแล้วต้องอ่าน ทำนองเสนาะ แปลความ ตีความ ขยายความ จับใจความสำคัญจากเรื่อง วิเคราะห์ตัวละคร และสรุปข้อคิดที่ได้จากเรื่อง นักเรียนไม่สามารถแยกแยะองค์ประกอบของเรื่องราว เหตุการณ์ อธิบายความสัมพันธ์ สรุปและตัดสินใจด้วยเหตุผลที่ชัดเจนได้ ตลอดจน ยังไม่สามารถอ่านทำนองเสนาะให้ถูกต้องตามจังหวะและทำนองได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูไม่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดที่สร้างสรรค์ และไม่ได้เน้นการปฏิบัติด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนไม่สามารถสร้างองค์ ความรู้ด้วยตนเองได้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่จะสามารถนำมาใช้

เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดหรือวิธีอื่น ที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือปฏิบัติและเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

การจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา (Constructionism) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ มุ่งเน้นการสอนอย่างเป็นธรรมชาติ ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง คิดอย่างมีเหตุผลและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ (ลูซิน เพ็ชรรัศมี, 2544, หน้า 16) ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา (Constructionism) ผู้พัฒนาทฤษฎีนี้คือ Seymour Papert แห่ง Massachusetts Institute of Technology เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Piaget ซึ่ง Seymour Papert ได้มีโอกาสร่วมงานกับ Jean Piaget และพัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้นมาใช้ใน วงการการศึกษา แนวคิดนี้คือ มุ่งเน้นการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) เพื่อ ออกมาเป็นชิ้นงาน ผลงานตามความสนใจของผู้เรียน โดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยี ร่วมด้วย ออกมาเป็นรูปธรรม ผู้เรียนจะเข้าใจในตนเอง มองเห็นความสำคัญในสิ่งที่เรียนรู้ สามารถเชื่อมโยงความรู้ที่ได้รับและการสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมา ภายใต้ประสบการณ์ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและ ด้วยตนเองของผู้เรียน หากผู้เรียนมีโอกาสได้สร้างความคิดและนำความคิดของตนเองไป สร้างสรรค์ผลงานโดยอาศัยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม จะทำให้เห็นความคิดนั้นเป็น รูปธรรมที่ชัดเจน และเมื่อผู้เรียนสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นมาในโลกนั้น หมายถึง การสร้าง ความรู้ด้วยตนเอง ความรู้ที่ผู้สร้างขึ้นมาจะมีความหมายต่อผู้เรียน จะอยู่คงทน ผู้เรียน จะไม่ลืมง่ายและจะสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนเองได้ดี (ณัฐกฤตา ศิริโสภณ, 2556, หน้า 2)

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับมูลนิธิ ศึกษาพัฒนา และมูลนิธิไทยคม ได้จัดประชุมสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง การพัฒนาการเรียนรู้อ เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญาแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 1 และนำเสนอกรณีศึกษา 13 กรณี ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษากรณีศึกษาที่ 4 โรงเรียนบ้านสันกำแพง : การใช้กระบวนการ 5S พัฒนานักเรียน โรงเรียนบ้านสันกำแพงจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสมดุลทั้งทางร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและแก้ปัญหา ด้วยตนเอง ศึกษาจากแหล่งเรียนรู้สื่อและเทคโนโลยีต่าง ๆ โดยอิสระ ครูทำหน้าที่เป็น Facilitator จัดเตรียมกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของนักเรียน

โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำและชี้แนะ
 ข้อบกพร่องของนักเรียน เป้าหมายดังกล่าวนำมาสู่การพัฒนาปรับปรุง ตลอดจนสังเคราะห์
 กระบวนการเรียนรู้เป็น 5S ตามทฤษฎี Constructionism ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1
 จุดประกายความคิด (Sparkling) ครูใช้กิจกรรม วิธีการ หรือสื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยาก
 เห็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ นำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ ขั้นตอนที่ 2
 สะกิดให้ค้นคว้า (Searching) ใช้กิจกรรมหรือหัวข้อ เรื่องราวที่น่าสนใจชวนให้ศึกษาค้นคว้า
 จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ คอมพิวเตอร์เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือคำตอบด้วยตนเอง
 ขั้นตอนที่ 3 นำพาสู่การปฏิบัติ (Studying) ฝึกให้นักเรียนได้ปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเอง
 ทั้งเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล จนเกิดทักษะและเรียนรู้การแก้ปัญหาด้วยตนเอง ขั้นตอนที่ 4
 จัดองค์ความรู้ (Summarizing) เน้นนักเรียนนำความรู้ความเข้าใจจากการเรียนรู้และ
 ฝึกปฏิบัติ แก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้ จนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้อย่างเป็น
 ระบบ ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอควบคู่การประเมิน (Showing and Sharing) ฝึกนักเรียนให้รู้จัก
 วางแผนในการนำเสนอความรู้ ผลงานของตนเองอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ด้วยเทคนิควิธี
 ต่าง ๆ เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมติ นิทรรศการ เกม การใช้คอมพิวเตอร์และ
 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านผลงาน ความคิด วิธีการและข้อเสนอแนะ นำไปสู่การพัฒนา
 ผลงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2557, หน้า 21)

จากความสำคัญและสภาพปัญหา ดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจ นำแนวคิด
 ทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา ด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่
 ขั้นตอนที่ 1 จุดประกายความคิด ขั้นตอนที่ 2 สะกิดให้ค้นคว้า ขั้นตอนที่ 3 นำพาสู่การปฏิบัติ
 ขั้นตอนที่ 4 จัดองค์ความรู้ และขั้นตอนที่ 5 นำเสนอควบคู่การประเมิน มาพัฒนากิจกรรม
 การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติ
 เรียนรู้อย่างมีความสุขจากกิจกรรมที่หลากหลาย มีบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน
 เกิดการช่วยเหลือ มีความเป็นกันเอง เรียนอย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้นักเรียนแลกเปลี่ยน
 ความคิดในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน และนักเรียนเกิดความภาคภูมิใจ ในผลงานของตนเอง
 ส่งผลให้บรรลุเป้าหมายที่ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการกำหนด
 มีทักษะในการคิดสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาและสร้างองค์ความรู้ของตนเองได้อย่าง
 ต่อเนื่องทันต่อสภาวะแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

คำถามของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิด ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค ด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่ อย่างไร
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หรือไม่ อย่างไร
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับใด

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิด ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค ด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน ด้วยกิจกรรม การเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. กิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับมากขึ้นไป

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. ได้กิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้
2. เป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนในการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา ในเนื้อหาอื่นหรือระดับชั้นอื่นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโพนงามศึกษา ตำบลโพนงาม อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 5 ห้องเรียน รวม 157 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 โรงเรียนโพนงามศึกษา ตำบลโพนงาม อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 จำนวนนักเรียน 32 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม แต่ละห้องเรียนมีการจัดนักเรียนเข้าชั้นแบบคละความสามารถมีทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนเหมือนกัน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ หน่วยการเรียนรู้ เรื่องพระอภัยมณี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย หัวข้อย่อย ดังนี้

- 2.1 การอ่านออกเสียงบทร้อยกรอง ประเภทกลอนสุภาพ
- 2.2 การถอดความจากคำประพันธ์ ประเภทกลอนสุภาพ
- 2.3 การเขียนวิเคราะห์ วิचारณ์ และแสดงความคิดเห็น
- 2.4 การวิเคราะห์วิถีไทยและคุณค่าจากวรรณคดี
- 2.5 การสรุปความรู้และข้อคิดจากวรรณคดี

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวคิด ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

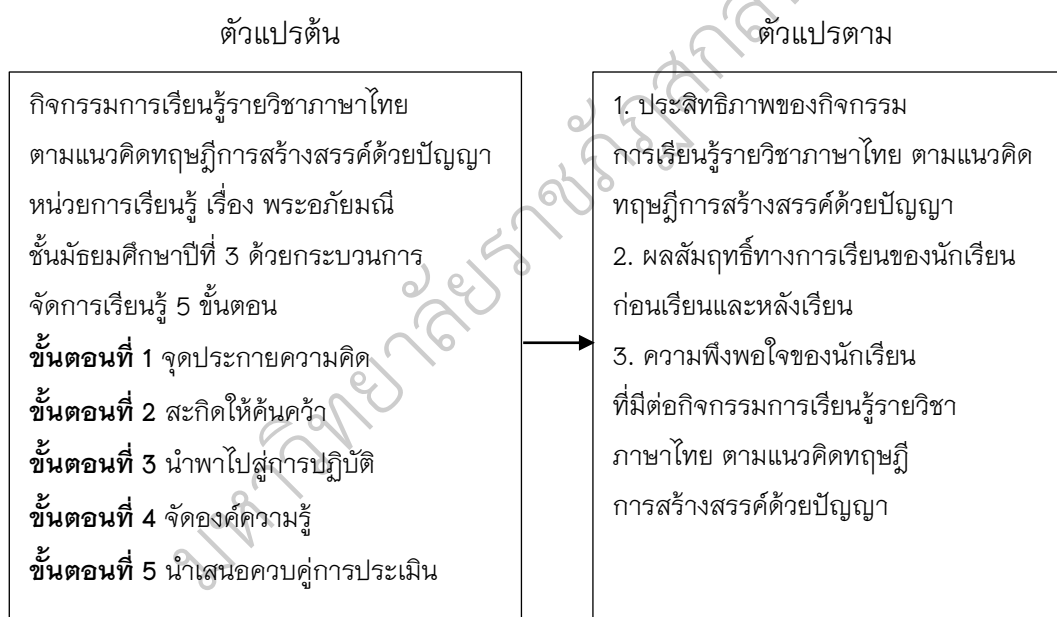
- 3.2.1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา
- 3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 3.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา

4. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิด ทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 15 ชั่วโมง (ไม่รวมทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎี การสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎี การสร้างสรรคด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะของการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากการสร้างพลังความรู้ในตนเองและด้วยตนเองของผู้เรียน โดยผู้เรียนมีโอกาสได้เชื่อมโยงความคิดและนำความคิดของตนเองไปสร้างสรรค์ชิ้นงาน โดยอาศัยสื่อธรรมชาติและวัสดุทางศิลปะส่วนมากสามารถนำมาใช้เป็นวัสดุในการสร้างความรู้ได้ดีเช่นกัน เช่น กระดาษ กระดาษแข็ง ดินเหนียว ไม้ โลหะ พลาสติก สบู่ และของเหลือใช้ต่าง ๆ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมจะทำให้เห็นความคิดนั้นเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนความรู้ที่ผู้เรียนสร้างขึ้นในตนเองนี้ จะมีความหมายต่อผู้เรียน อยู่คงทน ผู้เรียนไม่ลืมง่าย และจะเป็นฐานให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ใหม่ต่อไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

2. กิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา หมายถึง วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรคด้วยปัญญา โดยใช้ Model กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ของโรงเรียนบ้านสันกำแพง ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จุดประกายความคิด (Sparking) การใช้กิจกรรม วิธีการ หรือสื่อกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้ เห็นแนวทางในการแสวงหาความรู้ นำไปสู่ความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาสาระ

ขั้นตอนที่ 2 สะกิดให้ค้นคว้า (Searching) เป็นการใช้กิจกรรมหรือหัวข้อ เรื่องราวที่น่าสนใจ ชวนให้ศึกษาค้นคว้าจากสื่อ แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ คอมพิวเตอร์ เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือคำตอบด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 นำพาไปสู่การปฏิบัติ (Studying) เป็นการฝึกให้นักเรียนได้ ปฏิบัติ เรียนรู้ด้วยตนเองทั้งเป็นกลุ่ม เป็นรายบุคคล จนเกิดทักษะและเรียนรู้การแก้ปัญหา ด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 จัดองค์ความรู้ (Summarizing) เน้นนักเรียนนำความรู้ ความเข้าใจจากการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติ แก้ปัญหาหรือประยุกต์ใช้ จนสามารถสรุป เป็นองค์ความรู้ของตนเองได้อย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 5 นำเสนอควบคู่การประเมิน (Showing and Sharing) เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักวางแผนในการนำเสนอความรู้ ผลงานของตนเองอย่างมีความคิด สร้างสรรค ด้วยเทคนิควิธีต่าง ๆ เช่น การแสดงละคร บทบาทสมมติ นิทรรศการ เกม การใช้คอมพิวเตอร์และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านผลงาน ความคิด วิธีการและ ข้อเสนอแนะนำไปสู่การพัฒนาผลงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา หมายถึง คุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ใช้เกณฑ์ร้อยละ 80/80 มีความหมาย ดังต่อไปนี้

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบย่อยและการประเมินชิ้นงาน

80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสิ้นสุดลง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียนจากการเรียน เรื่อง พระอภัยมณี ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

5. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน หมายถึง ความรู้สึกชอบและพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ตามแนวคิดทฤษฎีการสร้างสรรค์ด้วยปัญญา หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พระอภัยมณี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ